

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomant: Martina Hájková

Téma a rozsah práce: Právní aspekty vztahu rozvojových projektů a environmentální migrace
Předložená diplomová práce má celkový rozsah 76 stran, z toho cca 55 stran vlastního textu. Kromě úvodu a závěru je výklad rozdělen do čtyř částí. V prvních dvou částech se autorka věnuje problematice rozvojových projektů a jejich mezinárodněprávního zakotvení a mezinárodněprávnímu zakotvení environmentální migrace. Jádrem práce je část třetí zaměřená na vztah rozvojových projektů a environmentální migrace. Ve čtvrté části autorka ilustruje předchozí výklad na krátké případové studii věnované přehradě Sardar Sarovar v Indii. Práci doplňují seznamy zkratk a použitých zdrojů a povinné součásti (abstrakty, klíčová slova).

Datum odevzdání práce: 31. března 2014

Aktuálnost (novost) tématu: Téma, které si autorka pro svou diplomovou práci zvolila, lze bezpochyby označit za nové a aktuální. Rozvojové projekty jsou jedním z důvodů nuceného přesídlování obyvatelstva a kromě zřejmých souvislostí s tématem ochrany životního prostředí se výrazně dotýkají také problematiky lidských práv. Vzhledem k vnitrostátnímu charakteru rozvojových projektů a relativně snadné možnosti jejich ospravedlnění ekonomickým přínosem je jim však v mezinárodním právu věnována jen omezená pozornost. Přes významné právní souvislosti nevěnuje tématu větší pozornost ani odborná právní literatura. Téma je nové též z hlediska jeho zpracování formou diplomové práce, pokud vím, na Právnické fakultě UK je zpracováno vůbec poprvé.

Náročnost tématu: Zvolené téma považuji za náročné, a to zejména z důvodu výše zmíněného omezeného množství odborné právní literatury. Jeho kvalitní zpracování vyžaduje orientaci v řadě primárních zdrojů různého charakteru (zejména mezinárodních smluv a nezávazných dokumentů mezinárodních institucí) a značnou dávku samostatnosti.

Hodnocení práce: Autorka se se zvoleným obtížným tématem vypořádala statečně, ke zpracování mám však řadu připomínek. V první řadě upozorňuji, že obsah práce ne zcela odpovídá jejímu názvu, autorka se totiž spíše než právními aspekty vztahu rozvojových projektů a environmentální migrace zabývá mezinárodněprávními nástroji aplikovatelnými na rozvojové projekty s negativními environmentálními dopady, což není totéž. Za ne zcela šťastnou dále považuji zvolenou strukturu práce. Autorka se dle mého názoru měla v úvodní kapitole vypořádat nejen s používanými pojmy, ale též s věcnými souvislostmi problematiky, tedy vztahem rozvojových projektů a přesídlování obyvatelstva. Stěžejní část se pak měla věnovat aplikovatelným mezinárodněprávním nástrojům, ovšem zaměřeným právě na právní aspekty tohoto vztahu, jako jsou možnost zapojení dotčeného obyvatelstva do rozhodovacích procesů, ochrana během a po přesídlení či právo na náhradu škody. Autorka zcela zbytečně věnuje pozornost mezinárodněprávním nástrojům, které mají z hlediska přesídlování obyvatelstva v důsledku rozvojových projektů naprosto marginální význam, jako jsou problematika přeshraničních škod na životním prostředí či „složkové“ environmentální úmluvy (Úmluva o biologické rozmanitosti, Úmluva o mokřadech, Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a další), zatímco z hlediska zvoleného tématu zásadní právní úpravu buď zmiňuje v několika odstavcích (práva původních obyvatel v Deklaraci OSN o právech

původního obyvatelstva a Úmluvě o domorodém a kmenovém obyvatelstvu), nebo ji nezmiňuje vůbec (právní úprava problematiky vnitřně přesídlených osob). V závěru práce autorka klade jednu nesmírně zajímavou a pro zvolené téma zásadní otázku, na kterou se měla pokusit v práci odpovědět, totiž kde jsou meze veřejného zájmu na ekonomickém rozvoji a jakým způsobem by měla být hledána proporcionalita mezi tímto zájmem a právy osob, kterým hrozí přesídlení. Nejedná se pouze o otázku etickou, ale též právní, na niž se snaží odpovědět judikatura jak evropského, tak amerického systému ochrany lidských práv, kterou však autorka v práci zcela opomíjí. Kromě obecné výhrady ke struktuře práce a nevhodnému rozložení pozornosti věnované jednotlivým mezinárodněprávním nástrojům upozorňuji též na některé dílčí nepřesnosti, které se v práci objevují. Příkladem je označení zprávy Světové komise pro životní prostředí a rozvoj z roku 1987 jako „reportu z Brundlardu“ na str. 11 (anglický výraz *Brundtland Report*, kterým je zpráva označována, odkazuje na jméno předsedkyně komise Gro Harlem Brundtlandové, nevhodné je i použití samotného výrazu „report“), nepřesné tvrzení, že „[n]a úrovni Evropské unie je Úmluva z Espoo transformována prostřednictvím protokolu o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí“ na str. 33 (protokol je mezinárodní smlouvou, která doplňuje Úmluvu z Espoo) či tvrzení, že Indie stojí stranou mimo jiné Úmluvy o biologické rozmanitosti a Kjótského protokolu na str. 59-60 (není to pravda, Indie je smluvní stranou obou těchto mezinárodních smluv). Z hlediska formálního nemám k práci zásadní výhrady, po gramatické a grafické stránce je práce na standardní úrovni, autorka správně odkazuje na použité zdroje a vhodně využívá poznámek pod čarou. Drobnou výtku směřuji k některým hovorovým obrátům a nevhodným překladům anglických výrazů.

Doporučení k obhajobě a návrh klasifikace: S ohledem na výše uvedené konstatuji, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě UK, a doporučuji ji k ústní obhajobě s navrženým klasifikačním stupněm **velmi dobře až dobře**.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: Kromě vyjádření k výtkám v posudku bych autorku v rámci obhajoby práce požádala o vyjádření k následujícím tématům:

1. Shrnutí základních právních aspektů vztahu rozvojových projektů a nuceného přesídlování obyvatelstva.
2. Relevance právní úpravy ochrany vnitřně přesídlených osob pro problematiku nuceného přesídlování vyvolaného rozvojovými projekty.

V Praze dne 28. dubna 2014

.....
JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
oponent diplomové práce